

4. Red`ko V. G., Fedusenko Yu. I. Tely`chko N.V. (2010), *Navchal`no-igrova diyal`nist` na uroках inozemnoyi movy u pochatkovij shkoli* [Educational activities at foreign language lessons in elementary school], Mukachevo: Karpats`ka vezha

5. Telychko N. V. (2014), *Teoretychni i metodychni zasady formuvannya osnov pedagogichnoyi majsternosti majbutnix uchyteliv pochatkovyx klasiv* [Theoretical and methodical principles of forming the foundations of pedagogical mastery of future teachers of elementary school], *Doctor's thesis*, Vinnycya

УДК 37.016: 81`243:37.091.279.7

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ УЧНІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Теличко Н. В., Гегедош М.

FEATURES OF CONTROL AND EVALUATION OF THE QUALITY OF STUDENTS` KNOWLEDGE FROM FOREIGN LANGUAGE

Telychko Natalia, Hehedos Mariana

Процес контролю – це одна з найбільш трудомістких і відповідальних операцій у навчанні. Педагогічний контроль дає змогу перевірити ефективність навчально-виховного процесу, виявити позитиви та негативи, переваги і недоліки освітнього процесу.

Орієнтація сучасної школи на розвиток практичних умінь та навичок з іноземної мови вимагає розробки ефективних прийомів їх контролю. На сьогодні тестування є одним з найоптимальніших видів контролю та оцінювання навчальних можливостей учнів, який відповідає основним принципам системи вивчення іноземної мови в середній школі, Хоча тести мають як своїх вірних прихильників так і непримиримих противників, характерні особливості тесту – недвозначність, безпосередня фіксація результатів іспиту, порівняння яких із заздалегідь підготовленими ключами відповідей дозволяє легко і точно встановити правильність чи помилковість дій тих, хто тестується, вони набувають все більшого поширення як інструмент контролю та оцінки набутих навичок та вмінь. Адже, тест навчальних досягнень з іноземної мови виступає одночасно засобом спонукання тестованого до виявлення мовленнєвої поведінки, яка забезпечує отримання очікуваної відповіді, та вимірвальним інструментом, здатним визначити ступінь успішності цієї відповіді.

Ключові слова: педагогічний контроль, навчання на основі особистості, оцінка, комунікативна компетентність, навички та вміння.

Pedagogical control is an effective means of determining the real state of the educational process, which is one of the determining factors in the renewal of innovative processes in education.

The control process is one of the most time-consuming and responsible operations in the training. Pedagogical control makes it possible to check the effectiveness of the educational process, to identify the positive and negative, the advantages and disadvantages of the educational process.

The orientation of a modern school to the development of practical skills and skills in a foreign language requires the development of effective methods for their control. Today, testing is one of the most effective types of control and assessment of students' learning opportunities, which is in line with the basic principles of the system of studying a foreign language in a secondary school, as well as modern European standards of education development. Although the tests have

both their loyal supporters and irreconcilable opponents, the characteristic features of the test are unambiguous, the immediate fixation of the test results, the comparison of which with the pre-prepared response keys allows you to easily and accurately determine the correctness or error of the actions of those who are being tested, they are becoming more widespread as a tool for monitoring and evaluating acquired skills and abilities. After all, the test of learning achievements in a foreign language acts simultaneously as a means of inducing a tested speech-detecting behavior that provides the expected response, and a measuring tool capable of determining the degree of success of this answer.

Notwithstanding on all the achievements in the approaches to solving the problem, the question of the choice, organization and conduct of the most objective control and evaluation of student achievements, in particular foreign languages, on the basis of qualitative and quantitative indicators remains relevant, especially in the context of reforming education - the transition to Independent testing of knowledge quality in Ukraine.

Keywords: *pedagogical control, personality based learning, assessment, communicative competence, skills and abilities.*

На сьогодні змінені умови навчання потребують від учителя використання найбільш ефективних прийомів та методів контролю та оцінки знань, умінь та навичок учнів. Знання, навички, вміння самого вчителя не стануть надбанням учнів, якщо він не володіє теорією навчання іноземної мови, професійною кваліфікацією та компетенцією.

Для того щоб процес навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах був ефективним і відповідав сучасному етапу навчання, вчитель має оволодіти теоретичними та практичними знаннями методики. Ці знання стануть запорукою професійності вчителя. Сьогодні досить часто якість професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя розглядається через поняття “професійна компетентність”. В теорії педагогічної освіти воно використовується паралельно з такими поняттями як-то: “професіоналізм”, “педагогічна майстерність”, “готовність до педагогічної діяльності”. Взагалі, характеризуючи одну й ту ж проблему, означені педагогічні категорії мають особливі змістові відтінки й вживаються в різних контекстах [1, с. 17].

Попри всі досягнення у підходах до розв’язання проблеми, питання вибору, організації та проведення максимально об’єктивного контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів, зокрема з іноземних мов, на основі якісних та кількісних показників залишається актуальним, особливо в умовах реформування освіти – переходу до незалежного тестування якості знань в Україні.

Питання удосконалення контролю при вивченні іноземної мови знайшли відображення в працях чимало авторів-методистів та вчителів-практиків, таких як М. Рабінович, А. Рапопорт, Д. Широкова, О. Петрашук, В. Плахотник, С. Ніколаєва та інших. Вони неодноразово піднімалися на сторінках вітчизняних та закордонних фахових журналів та газет: English Teaching Forum, English, Англійська мова та література. Спеціалістами були визначені зміст та завдання контролю, його функції в процесі навчання; створена класифікація контрольних завдань, сформульовані основні вимоги до розробки таких завдань, самої процедури проведення контролю, проаналізовані та описані особливості організації контролю різних видів мовленнєвої діяльності; розглянуто специфіку контролю на молодшому, середньому та старшому етапах навчання у середніх та вищих навчальних закладах [2, с. 17].

Метою статті є дослідити тестовий контроль як найбільш прогресивний та комплексний контроль якості знань та умінь учнів при вивченні англійської мови.

У методиці викладання іноземних мов до контролю висуваються такі вимоги:

1. Цілеспрямованість. Контроль має бути спрямованим на певні мовленнєві навички і вміння, рівень досягнення яких визначається і оцінюється.

2. Репрезентативність. Під час контролю має бути охоплений весь той мовний і мовленнєвий матеріал, засвоєння якого перевіряється.

3. Об'єктивність. Контроль має бути гранично об'єктивним, щоб забезпечити ефективність реалізації головних його функцій, а саме зворотного зв'язку та оцінювання.

4. Систематичність. Контроль набуває ефективності і виправдовує себе лише за умови його регулярного проведення у процесі навчання іноземної мови. Систематичність контролю реалізується в таких його випадках як проміжний контроль (в ході вивчення конкретної теми для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння, якості засвоєння певної порції навчального матеріалу), рубіжний контроль (після закінчення роботи над темою, циклом, в кінці чверті), підсумковий контроль (після завершення певного етапу навчання іноземної мови) [3, с. 7].

Діяльність учня під час виконання контрольних завдань характеризується самостійністю, відсутністю допомоги з боку вчителя, обмеженістю в часі і, через систем у контрольних завдань, цілеспрямованістю і керованістю.

Діяльність учителя (або особи, яка проводить контроль) включає чіткий інструктаж щодо правил і умов виконання контрольних завдань, забезпечення учнів усім необхідним для участі у тестуванні, здійснення спостереження за ходом виконання учнями тестових завдань, визначення та оцінювання результатів іншомовної мовленнєвої діяльності учнів, що контролювалась.

Під час проміжного контролю домінуючою виступає його функція зворотного зв'язку. На основі результатів проміжного контролю вчитель отримує інформацію про успішність або неуспішність організації навчального процесу з іноземної мови, що дає йому можливість своєчасно коригувати навчальну діяльність учнів з оволодіння іноземною мовою та свою діяльність щодо забезпечення навчального процесу.

В ході рубіжного та підсумкового контролю на перший план виступає оціночна функція контролю, оскільки метою цих контрольних завдань є визначення та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів в оволодінні іншомовними навичками і вміннями за певний відрізок часу або по завершенні певного етапу навчальної роботи.

Відомо, що контроль, стимулюючи навчальну діяльність учнів, має також виховну дію. Однак, він буде ефективним і здатним виконати свої функції лише тоді, коли організується і проводиться з врахуванням специфіки кожного навчального предмету, коли правильно визначені об'єкти контролю. При вивченні предметів, які розглядаються як "основи наук", наприклад хімії, історії та ін., об'єктами контролю можуть і повинні виступати перш за все знання законів, фактів і т.п., а також уміння розв'язати задачу чи працювати з картою, історичними документами. Зовсім інший підхід необхідний при виділенні об'єктів контролю при перевірці успішності оволодіння іноземною мовою. Справа в тому, що основна ціль вивчення цього предмету є оволодіння спілкуванням іноземною мовою, тобто уміння говорити цією мовою, розуміти її на слух, викладати свої думки письмово, чи читати і розуміти іншомовний текст. Тому лише оволодіння мовленнєвими вміннями різних видів – читання і розуміння, мовлення, розуміння на слух, письмо – можуть і повинні бути основними об'єктами контролю. Вони свідчать про вміння спілкуватися з партнером.

Для встановлення успішності оволодіння учнем навичками спілкування іноземною мовою повинні братися до уваги перш за все оцінки за виконання мовленнєвих завдань: вміння висловлюватися по темі, брати участь в розмові, розуміти іншомовний текст в озвученій чи письмовій формі.

Для ефективної організації та проведення контролю необхідно чітко уявляти об'єкти контролю, які виступають критеріями оцінки рівня оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю. Якщо завданням контролю є визначення рівня володіння учнями іншомовною діяльністю, то об'єктами контролю виступають мовленнєві навички і вміння, які забезпечують успішність організації цієї діяльності. Отже, об'єктами контролю є

слуховимовні, лексичні, граматичні навички (лінгвістична компетенція) та вміння здійснювати мовленнєву діяльність в говорінні, аудіюванні, читанні, письмі з урахуванням лінгвокраїнознавчих та соціокультурних особливостей цих видів, мовленнєвої діяльності (комунікативна компетенція) [4, с. 77].

Нова «Програма для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова» пропонує розроблені методичні засади контролю та оцінювання згідно Рекомендаціям Ради Європи.

Зокрема, контроль та оцінювання мають:

- бути комунікативно спрямованими та оцінювати рівень сформованості в учнів мовленнєвих умінь;
- характеризуватися поступовим ускладненням завдань на кожному наступному етапі;
- забезпечувати надійні, адекватні виміри умінь учнів та включати поточне та підсумкове тестування;
- бути стимулюючим як для учителя так і для учня.

Ефективний контроль та оцінювання несуть в собі потенціал для визначення, що учень рухається у напрямку до грамотного та впевненого користувача іноземної мови.

Узагальнюючи, можна сказати, що контроль та оцінювання якості знань та умінь з іноземної мови переслідують такі основні цілі:

1. Перевірка та визначення: визначають придатність учня до засвоєння іноземної мови та/чи відповідної програми навчання цієї мови;

2. Рівень підготовки: визначають досягнутий рівень мовної підготовки та мовленнєвих компетентностей з тим, щоб при необхідності надати рекомендації для внесення змін у індивідуальну програму навчання;

3. Рекласифікації чи виходу: визначають чи досяг учень мовленнєвих умінь необхідних для того, щоб дійсно ефективно відчувати результативність та переваги програми відповідного рівня (pre-intermediate, intermediate etc);

4. Моніторинг успішності: прослідковують процес навчання та досягнення результатів на кожному етапі;

5. Оцінка програм: визначають результативність та ефективність різного рівня навчальних програм, включаючи державну програму з іноземної мови;

6. Звітність: гарантують, що учень досяг очікуваного результату відповідно освітніх стандартів, включаючи [5, с.23].

Отже, контроль і оцінка знань, умінь і навичок учнів виступає складовою системи навчання іноземної мови і є органічно інтегрованим у цю систему. Він є невід'ємним структурним компонентом навчального процесу.

Відтак, ми вважаємо, що тестовий контроль спрощує перевірку тестових робіт учителем, дає змогу об'єктивно визначити і оцінити рівень сформованості навиків читання, дає змогу організувати контроль, активізувати діяльність учнів шляхом охоплення контролем більшої кількості учнів за невеликий проміжок часу.

Список використаних джерел

1. Маслова К.С. Ігрова організація тематичного контролю рівня сформованості комунікативної компетенції учнів початкової школи// Міжнародний форум «Мовна освіта: шлях до євроінтеграції: тези доповідей / за ред. С. Ю. Ніколаєвой, К. І. Онищенко. –К.: Ленвіт, 2005. – С. 151.

2. Панова Л. С. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник/ Л. С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова // Наукові записки. – Серія: Філологічні науки. Збірник наукових праць. – 2009. – №81. – С. 141 – 146.

3. Петрашук О.П. Теоретичні основи тестового контролю іншомовної комунікативної компетенції учнів середньої загальноосвітньої школи. Автореф. дис.... д-ра пед. наук. – К., Державний лінгвістичний університет.

4. Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в средней школе. Пособие для учителя/ Галина Рогова. – М.: Просвещение, 1988. – 180 с.
5. Telychko N. V. Theoretical and methodical principles of forming the foundations of pedagogical mastery of future teachers of elementary school, Doctor's thesis, Vinnytsya. – 2014.

References

1. Maslova K.S. (2005), Ihrova orhanizatsiia tematychnoho kontroliu rivnia sformovanosti komunikatyvnoi kompetentsii uchniv pochatkovoї shkoly [The game organization of thematic control of the level of formation of the communicative competence of elementary school students]. *International forum «Language Education: The Way to European Integration: abstracts of reports*, edited by S. Yu. Nikolaev, K. I. Onishchenko, K.: Lenvit, 151 p.
2. Panova L.S., Andriyko I. F., Tezikova S.V. (2009), Metodyka navchannia inozemnykh mov u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh: pidruchnyk [Methodology of teaching foreign languages in general educational institutions: a textbook] *Scientific notes. – Series: Philological Sciences. Collection of scientific works*, №81, pp.141 – 146.
3. Petrashchuk O.P. Teoretychni osnovy testovoho kontroliu inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii uchniv serednoi zahalnoosvitnoi shkolu [Theoretical bases of test control of foreign communication competence of secondary school students]. Dissertation diss. Doctor of Pedagogical Sciences, K., State Linguistic University.
4. Rogova G.V. (1988), Metodyka obucheniya anhlyiskomu yazyku na nachalnom etape v srednei shkole. Posobyе dlia uchytelia [Method of teaching English at the initial stage in middle school. Teacher's Manual], M.: Enlightenment, 180 p.
5. Telychko N. V. (2014), Theoretical and methodical principles of forming the foundations of pedagogical mastery of future teachers of elementary school, *Doctor's thesis*, Vinnytsya

УДК 378:373.3.011.3-051=111

MOTIVATION OF FUTURE TEACHERS OF THE ELEMENTARY SCHOOL TO THE FORMATION OF PEDAGOGICAL MASTERY

Telychko Natalia, Mykhailochko Victoria

МОТИВАЦІЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Теличко Н. В., Михайлочко В.

The direction of students of pedagogical higher educational establishments to achieve the level of pedagogical mastery is based on their motives, needs, intentions, beliefs, ideals and professional values of the future teacher. In this regard, the combination of the target (the achievement of mastery in the future profession) and activity aspects (the detection of activity in mastering the basics of pedagogical mastery) of the student's educational activities is taken as the basis for the formation of pedagogical mastery of future elementary school teacher. The mentioned activity is aimed at actualization, comprehension, definition and recognition of professional values as the basis for the formation of pedagogical mastery.

Keywords: *motivation, students, future teachers of elementary school, experiment, pedagogical mastery, axio-acmeologic and motivational component of pedagogical mastery.*

Спрямування студентів педагогічних вищих навчальних закладів на досягнення рівня педагогічної майстерності базується на сформованих у них мотивах, потребах, намірах, переконаннях, ідеалах, професійних цінностях майбутнього педагога. У зв'язку з цим за